

Jüri mäng. 12.03.2008

Küsimused: Duubel

1. Maailmakirjanduse ühes tähtteoses, James Joyce'i romaanis „Ulysses“ toimub kogu tegevus ühe 1904. aasta päeva jooksul. Dublinlased tähistavad seda päeva romaani peategelase Leopold Bloom'i järgi *Bloomsday*'na. Mis päev on Bloomsday ?
 - a) 12. märts
 - b) 16. juuni
 - c) 23. oktoober
 - d) 6. detsember
2. Millist üle 8000-meetrist mäetippu pole kunagi vallutatud. (Põhimõtteliselt küll on, ent alati jäävad alpinistid mäe peatipust mõne meetri kaugusele – austusest sikkimlaste vastu, sest viimastele on see püha mägi. Enamik alpiniste on seisukohal, et mäetippu ümbritseb barjäär, mida inimene ei söanda ületada.)
 - a) Annapurna (8091 m)
 - b) Cho Oyu (8201 m)
 - c) Dhaulagiri (8167 m)
 - d) Kangchenjunga (8586 m)
3. Teatavasti oli esimese Playboy numbri kaanel Marilyn Monroe. Kuid kes oli esimene mees, kes jõudis selle ajakirja kaanele? See juhtus 1964. a aprillis.
 - a) Peeter Kubo
 - b) Peter O'Toole
 - c) Peter Sellers
 - d) Peter Snell
4. Pjotr Tšaikovski ooperi „Padaemand“ süžee tiirleb kaardimängu ümber ning ühe peategelase Hermannii soov on teada saada kolm maagilist võidukaarti – seetõttu kordab ta kogu ooperi vältel fraasi „*Tri kartõ, tri kartõ*“. Ooperi lõpuks ta saabki need kaardid teada, aga selgub, et viimane kaart öeldi talle valesti (see on padaemand). Milline järgnevast neljast kaardist ei olnud talle öeldud kolme maagilise kaardi hulgas?
 - a) 3
 - b) 7
 - c) 10
 - d) äss
5. Millisel riigil järgnevast neljast on 2008. a veebruari seisuga kõige rohkem sõdureid Iraagis?
 - a) Eesti
 - b) El Salvador
 - c) Fidži
 - d) Läti

6. Millise kuulsa linna väravate rekonstruktsioon ? Linn hävitati 612 a eKr. Piiblis saadab Jehoova Joonase kuulutama selle linna elanikele, et on võtnud nõuks linna hävitada. Joonasele oli aga pakutud ülesanne vastumeelne ning ta otsustas purjetada mujale. (Merel tõusis aga torm, Joonas heideti üle laeva parda misjärel ta neelati alla suure kala poolt jne...)

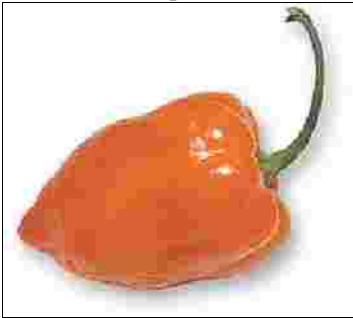

7. USA 1996. aasta presidendivalimistel konkureeris Bill Clintoniga mäletatavasti vabariiklaste poolelt Bob Dole. Millise riigi esimene ja viimane president oli aga Sanford B. Dole (aastatel 1894–1896) ?
8. Tuttav ülesehitusega grupipilt: keskel Franklin Delano Roosevelt, paremal (meie poolt vaadatuna) Winston Churchill. Kes on aga see vasakul istuv isik, kelle keha ülaosa on pildil kinni kaetud). Pilt pärineb 1943. a novembrist Kairo konverentsilt.

9. Mälumängudes on sageli küsitud Los Alamosesse jõudnud Enrico Fermi. On kindlaks tehtud, et Los Alamoses töörühmas oli vähemalt kolm inimest, kes spioneerisid Nõukogude Liidu heaks. Kes oli teadaolevalt peainformaator, 1911. aastal Saksamaal sündinud füüsik ja kommunist, kes andis NSVL-ile suure osa aatom- ja vesinikpommi ehitamise materjale? 1946. aastal jäi ta vahele ja istus kinni 1959. aastani ning kolis siis Dresdenisse, kus elas surmani 1988. aastal.
10. See iiri ja hispaania juurtega mees saabus 1964. aastal New Yorki ja kohtus muuhulgas Malcolm X-iga ning sõi õhtust Rockefellerite perekonna kodus. Tema viimane rahvusvaheline esinemine oli 1965. aasta veebruaris Alžeerias, kust suundus enne tagasipöördumist Kongosse, Tansaaniasse ja Prahasse. Kes?

11. Pildil on kujutatud üht kõige teravamaitseisemat tšillipipart (vahemikus 100.000–300.000 Scoville'i ühikut), mis on mitukümmend korda teravam kui näiteks *jalopeno*. Mis on selle nimi? (lad. k. *Capsicum ...* Jacquin)

12. Vabas looduses elab praegu hinnanguliselt vaid u. 950 baktriani ehk kaksküürkaamlit. Millises riigis elab enamik neist (u 600)?
13. Küsitav lind (*Anhinga*), pikkusega 85-97 cm. ja kaaluga u. 1-2 kg ujub tavaliselt ainult pea ja kael vee alt väljas, ülejäänud keha aga vee all. Tema eriliselt arenenud kael moodustab Z-tähe kujulise kõveruse, mis tõmbub kohe sirgeks, kui lind oma teravaotsalise nokaga saaki (nt. kalu) läbibistab. Elutseb Saharast lõuna poole jäävas Aafrikas, Lõuna- ja Kagu-Aasias, Ameerikas, Austraalias ja Uus-Guineas. Mis lind?

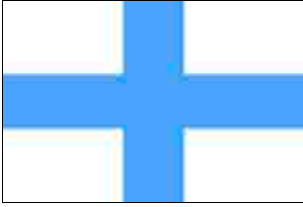

14. See tsiibetkaslaste hulka kuuluv loom elab peamiselt Aafrikas, aga vähemal määral ka Lähis-Idas ja Vahemere põhjarannikul Hispaanias, Portugalis ja Prantsusmaal. Kuigi ta on kiskja, sööb ka muud, näiteks puuvilju. Viimasel ajal on läinud moodi nende pidamine lemmikloomana. Kes?

15. Helilooja?

16. Millise Euroopa linna lipuga on tegemist? Linn asutati u aastal 600 eKr (elanikke käesoleval ajal u 1,5 milj.) Tegemist ei ole oma riigi pealinnaga.

17. Seda Ida-Liibanonis asuvat viljakat põllumajanduspiirkonda (u. 125 km pikk ja 16 km lai) kutsusid vanad roomlased „impeeriumi leivakorviks”. Samas on aga tegemist ühe Iisraeli peamise sihtmärgiga, mis omakorda on kahetsusväärne selle tõttu, et kõrval asuval Shoufi biosfäärikaitsealal kasvab tervelt 25% Liibanoni enda territooriumil kasvavatest kuulsatest ja haruldastest Liibanoni seedritest. Kuidas on selle territooriumi nimi ?
18. Küsitava 650 ruutkilomeetri suuruse Mehhiko saare (asub Quintana Roo osariigi rannikul) olevat esimesena asustanud maiad, praegu on tegemist peamiselt kuurordiga. Huvitaval kombel olevat tähtsaimad maiadest jäänud varemed hävitatud II maailmasõja ajal lennukivide ehitamiseks.

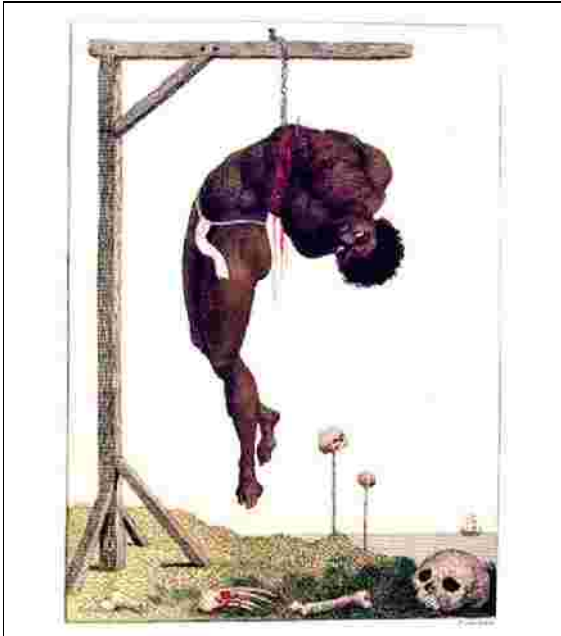

19. Tegelikult seda geograafilist objekti ei ole, kuid selle päritolu kohta on mitmeid variante. Ühe variandina olevat selle joonistanud ettevõtja W. W. Hodkinson kohtudes Adolph Zukoriga, sest see olevat talle meenutanud lapsepõlveümbrust Utahis, täpsemalt Ben Lomondit. On aga ka väidetud, et eeskujuks oli Artesonraju Peruus. Milline objekt või millega seoses seda võib näha?
20. Islandi muusika ei ole ainult Björk ja Sugarcubes. Juba kümmekond aastat on tegutsenud Islandi *post-rock* bänd, mille lauljal Jónsil (Jón Þór Birgisson) on tähelepanuväärne falsett. Bändi lugusid on kasutatud mitmetes Hollywoodi filmides, nt. *Vanilla Sky* ja *Life Aquatic with Steve Zissou*. Kuulete nende lugu „Starálfur”. Mis on selle ansambli nimi ?

21. Mis on selle maali nimi ?

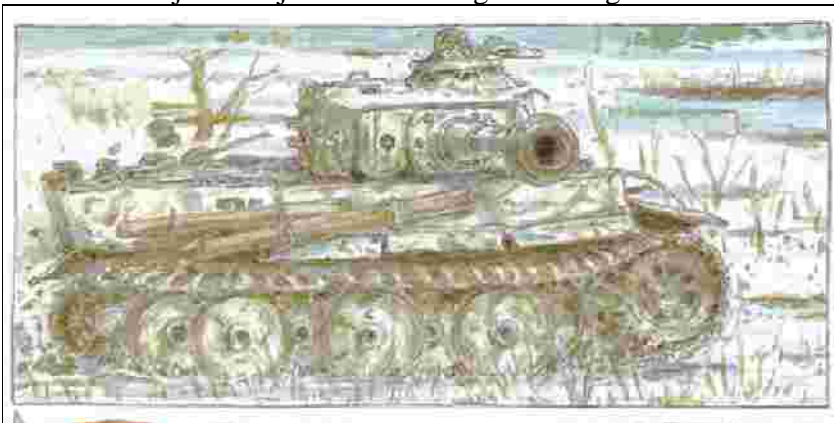

22. Kunstnik ? Töö on seotud Suriname'i neegrite ülestõusuga (1796. a) (kunstniku ja muidu mitmekülge mehe eluaastad on 1757–1827)

23. Kes (paremal)? Talle pakuti 1896. aastal Tartu Ülikooli Rooma õiguse õppetooli professori kohta, ent ta keeldus, pühendumaks õpingutele oma meelisalal.

24. Üks Oscari®-võitja on kujutanud Sinimägede lahinguid. Kes ?

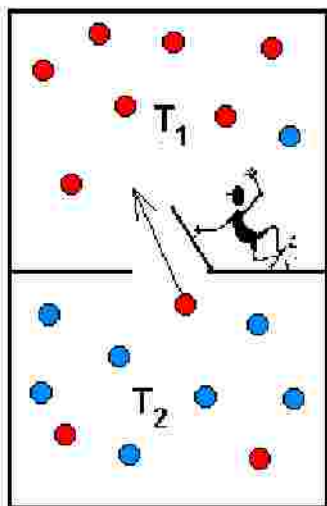
25. Ansambel ?

26. Viimase aja Eesti parim naislaskesuusataja (ja tegelikult Eesti parim naissuusasportlane üldse) on olnud Eveli Saue. 2006/2007 a. hooaja MK-etapil Hochfilzenis saavutas 15 km distantsil koguni 5. koha. 15 aastat tagasi, 1993. aasta 4. märtsil Lillehammeris peetud MK-etapil saavutas aga üks teine Eesti naislaskesuusataja samuti 5. koha (15 km distantsil), seda koguni 4 trahviminutiga(!) Kes oli see laskesuusataja ?
27. Päevakajaline on ka Kristjan Rahnu. Millisel neljal kümnevõistluse osaks oleval alal on Kristjan Rahnu isiklik rekord parem kui olümpiavõitjal ja Eesti rekordiomanikul Erki Noolel? (3 õiget=1 p.)
28. Kes on see kahevõistleja, 1954. a MM-i hõbe ja 1958. a MM-i pronks ?

29. Selle Euroopa juurtega USA tennismängija tippsaavutuseks jäi Austraalia lahtiste meistrivõistluste võit 1977. aastal ning kaotused 1979. a US Openi ja 1980. a French Openi finaalides. 24 turniiri võitja suri 1994. aastal vingumürgitusse kui tuttava juures ööbides tekkis talle maja küttesüsteemis rike, mis täitis magamistoa mürgise gaasiga. Kes?
30. Ansambel ?

31. Küsitav Saksa füüsik (1686–1736) sündis küll Danzigis (tänapäeva Gdansk), ent peamiselt tegutses ta Haagis ja Amsterdams. Peamiselt tegeles klaasitoodete kaubanduse ning baromeetrite ja termomeetrite valmistamisega. 1714. aastal leiutas ta esimese elavhõbedal põhineva termomeetri.
32. ... tõbi ehk ... lümfoom on lümfoomide ehk lümfisüsteemi vähkkasvajate hulka kuuluv haigus, millele on iseloomulik lümfisõlmede suurenemine. Seda esineb igas eas, peale lümfisõlmede võib haigus haarata ka põrna, maksa ja luuüdi ning edasiarenenud staadiumis ükskõik millise elundi. Oli üks esimesi vähivorme, mida õnnestus edukalt ravida kombineeritud kemoteraapia abil. Mis nimi sobiks punktiiride asemele ?
33. See on piltlik kujund entroopia kasvu seaduse rikkumise kohta. Kujutame ette, et kahekambrilise ruumi vaheseinas on uks, mida avab ja sulgeb molekulaarsete mõõtmega tegelane, avades ukse kui madalama temperatuuriga ruumist läheneb kiire (või kõrgema temperatuuriga ruumist aeglane) molekul. Eeldades, et ukse avamine ei nõua energiat, saame sel teel tekitada ühes ruumipooles kõrgema temperatuuri teise ruumi temperatuuri arvel – seega vähendada summaarset entroopiat. Kuidas nimetatakse seda kuulsa füüsiku järgi nime saanud tegelast, kes „avab“ ruumidevahelist ust ehk kontrollib molekulide energiat suletud ruumist sisse ja välja liikumisel?

34. Need prantslased olid ebaharilik paar, tegu oli skolastilise filosoofi ja mungaga, kes tegi lapse oma õpilasele. Nad abiellusid ja naise onu sundis naist nunnaks hakkama ning mehe lasi ta kohitseda. Naise põhiteoseks on raamat mehele esitatud küsimustest, mehel aga „Tunne iseennast“ ning „Jah ja ei“. Kes on need kaks?
35. Sikhismis on väga olulised viis K-d, mis on k-tähega algavad sikhide sümbolid. Mõneti üllatuslikult ei kuulu nende hulka turban. *Kešā* on pügamata juuksed, *kara* on terasest käevõru, *kirpan* on ehismõök ja *katšā* on põlvpüksid. Mis on viies K ehk *kangha*? See on väike puidust ese, mida peaks alati kaasas kandma.

36. See muusikapala oli algselt Veneetsia gondoljeeride lauluke, selle rütm on nagu gondoljeeri aerulüketel. Klassikalises muusikas kõlavatest ...dest on kõige kuulsamad Chopin'i ... klaverile ning „*Belle nuit, o nuit d'amour*” Jacques Offenbachi „Hoffmanni lugudest”. Kuidas seda nimetatakse ?
37. Surnultki hästi teenivate muusikute edetabelis on väga kõrgel kohal räppar Tupac Shakur (1971–1996). Hästi teenib ka tema kolleeg **Christopher George Latore Wallace** (1972–1997), kes tulistati surnuks 1997. a märtsis Los Angelesis. Just tema mälestuseks kaverdas sama aasta suvel Puff Daddy (koos Faith Evansi ja 112-ga) edukalt The Police'i lugu „*Every Breath You Take*” (nende versioonis „*I'll Be Missing You*”). Millise artistinime all oli härra Wallace tuntud ?
38. See luuletaja ja kirjanik tappis ennast küllaltki kummalisel moel. Ta oli sageli depressioonis, suures osas abikaasa (luuletaja Ted Hughes) suhte tõttu teise naisega ning ühel 1963. a veebruarikuu hommikul sulges ta lastetoa ukse, täitis vahed niiskete rätikutega ning pani oma pea köögis ahju ja keeras gaasi lahti. Et lugu oleks täielik, siis kuus aastat hiljem tappis ennast ja oma tütre sama moodi ka mehe armuke Assia Wevill. Kes?
39. See 18. sajandi prantsuse ametnik ja kindral oli ka kirjanik. Laiemalt tuntakse ainult ühte tema raamatut, 1782. aastal ilmunud romaani, mis on kirjutatud kirjade koguna ja räägib peamiselt tollase aristokraatliku ringkonna intriigidest ja suhetest. Raamatu põhjal on tehtud mitu filmiversiooni, näiteks Miloš Formani, Roger Vadimi jt poolt. Nimetage autor ja raamat.
40. Milline maailmakuulus sündmus on jäänud siin fotole?

41. Pildikesi Saksa-Vene sõprusest. Loomulikult ei küsi me vasakpoolsel pildil kujutatud isikuid, vaid seda, kes on need kaks isikut parempoolsel fotol?

42. Vasakpoolsel pildil vasakpoolselmal fotol on Iraagi eksdiktator Saddam Hussein. Kes on aga parempoolsel fotol? (Ühtlasi on tegemist tänase juudiküsimusega.)

43. Mis nime all tuntakse rohkem parempoolsel pildil kujutatud Richard Reidi, inglase ema ja jamaikalasest isa poega?
44. Kanadalane Kyle MacDonald alustas ühe esemega 2005. aasta märtsis. Selle eseme vahetas ta natuke väärtuslikuma eseme vastu, saadud eseme omakorda veelgi väärtuslikuma eseme vastu, jne. 2006. aasta juuli alguseks oli ta suutnud kõigest 14 vahetustehinguga enda valdusesse saada kahekorruselise maja. Millisest esemest kogu vahetuste jada käima läks?
45. 2002. aasta suvel jõudis mitmetesse ajalehtedesse uudis ühest kunstiajaloolisest avastusest. Väidetavalt olevat see leitud Lõuna-Prantsusmaalt Arles'ist ühest vanast majast, kuhu selle viis maja eelmine peremees. Prantsuse ajalehes kuulutati selle peale, et leitud asi kuulub neile ja see on kunstiajaloo sama tähtis kui Lascaux' koopamaalingud või Mona Lisa. Stedelijki muuseum Rotterdamis nõudis seda aga endale, sest tegu olevat hollandi kunstiaardega. Siis aga selgus, et avastus ja suurem osa kommentaare olid suur bluff, mille oli nalja pärast välja mõelnud inglise kunstiajakirjanik Tom Flynn. Olgu veel öeldud, et tegelikult andis kunstnik selle Racheli nimelisele prostituudile ja käskis seda hoolikalt hoida. Imselt on see aga tänaseks hävinud. Millest jutt?

VASTUSED

1. B – 16. juuni
2. D – Kangchenjunga
3. C – Peter Sellers
4. C – 10
5. B – El Salvador (280). Lätil ca 0, Eestil ca 40, Fidžil ca 150.
6. Niinive
7. Havai Vabariik
8. Chiang Kaishek (Jiang Jieshi)
9. Klaus Fuchs
10. Ernesto „Che“ Guevara
11. habanero
12. Hiina RV
13. madukael
14. genett
15. Edward Elgar (*„Pomp and Circumstance March No. 1“*)
16. Marseille (kreekapäraselt Massilia)
17. Bekaa org
18. Cozumel
19. Paramounti mägi
20. Sigur R?'s
21. „Riietatud Maja“
22. William Blake
23. Vassili Kandinsky
24. Hayao Miyazaki
25. The Strangers, „Golden Brown“
26. Jelena Vsivtseva (Poljakova)
27. kuulitõuge, kõrgushüpe, 110 m tõkkejooks, kettaheide
28. Gunder Gundersen
29. Vitas Gerulaitis
30. House of Games
31. Gabriel Fahrenheit
32. Hodgkin (Hodgkini tõbi, *Hodgkin's disease*)
33. Maxwelli deemon
34. Abelard (1079–1142) ja Heloise (1101–1164)
35. Kamm
36. barkarool
37. The Notorious B.I.G.
38. Sylvia Plath
39. Pierre Choderlos de Laclos, „Ohtlikud suhted“ (*„Les Liaisons dangereuses“*).
40. Edvard Munchi teoste rööv Oslos
41. Albina Ahhatova ja Andrea Henkel
42. Mel Gibson
43. *Shoe-Bomber* (kingapommimees)
44. (punane) kirjaklamber
45. Vincent van Goghi kõrv (õigemini äralõigatud osa vasakust kõrvast).